

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-05-04

HSN 1408-1123

Handläggare:
Gunilla Benner-Forsberg

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2015-06-02, P 18

Yttrande över motion 2013:31 av Håkan Jörnehed (V) om en strategi för äldre patienter med hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2013:31 av Håkan Jörnehed (V) om en strategi för patienter med hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar. I motionen föreslås att landstinget bör utarbeta en strategi för var, inom sjukvårdssystemet, dessa äldre hivbärare ska tas om hand för att få den bästa vården.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2015-05-04
Motion 2013:31 av Håkan Jörnehed (V)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedning för äldre och multisjuka den 16 mars 2015.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Förvaltningens svar på motionen är en samlad bedömning med utgångspunkt från framtidens hälso- sjukvårdens inriktning samt de synpunkter som har inhämtats från specialistmottagningarna Venhälsan och infektionskliniken Karolinska universitetssjukhuset.

Hiv är i dag att som betrakta som en kronisk sjukdom tack vare bra bromsmediciner där allt fler personer med hiv åldras och lever ett långt liv. Tyvärr finns fortfarande en stor okunskap om hiv och därför kan hivbärare

än idag vara stigmatiserade. För att möta de behov som finns i målgruppen kan särskilda insatser för dessa äldre personer behöva utvecklas.

I Stockholms län bor cirka 500 000 personer som är över 60 år och av dessa lever ungefär 700 med hiv. De flesta av alla personer som lever med en känd hivinfektion i Stockholms län har en behandlande läkare vid en specialistmottagning. Mottagningarna har traditionellt handlagt såväl hivinfektionen i sig som andra relaterade och även icke-relaterade sjukdomstillstånd. I och med de goda behandlingsresultat som idag uppnås är patienterna överlag friskare men behöver kontinuerlig specialistvård för kontroll och optimering av hiv-medicineringen. Däremot är det inte rimligt att specialistmottagningar handlägger medicinska frågor som inte kräver hivexpertis. Flertalet av de åldersrelaterade tillstånd som drabbar de hivsmittade bör därför kunna handläggas inom befintlig primärvårdsstruktur.

Husläkarverksamheten har i sitt uppdrag att äldre personer med stora och sammansatta vårdbehov, personer med omfattande funktionsnedsättning samt kroniskt sjuka personer ska prioriteras till fasta och kontinuerliga vårdkontakter samt koordinering av vård och läkemedelsbehandling. För dessa grupper ska även stöd till närstående prioriteras.

En generell målsättning är att äldre och multisjuka ska få en god vård och gott omhändertagandet oavsett diagnos. Vården och omsorgen ska ges utifrån den enskildes specifika behov och situation.

Vid årsskiftet 2014 avslutades den nationella överenskommelsen mellan regeringen och SKL kring *Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre*. Syftet med överenskommelsen har varit att landsting och kommuner gemensamt för de äldre utvecklar god vård i livets slutskede, preventivt arbetssätt, god vård vid demenssjukdom, god läkemedelsbehandling och sammanhållen vård och omsorg. I Stockholms län fortsätter arbete utifrån överenskommelsens intentioner. Målsättning och inriktning gäller oavsett vilken grundsjukdom den äldre har.

En äldre person med en hivinfektion ska därför kunna förvänta sig att erhålla vård och omsorgsinsatser i sjukvårdsystemet på samma sätt som alla andra äldre personer som har förhöjd risk att utveckla "skörhet". Många av de äldre patienterna önskar fortsätta att gå till sin valda husläkare, ofta i närheten av sitt boende.

Det finns bland personer som lever med hiv en uttalad oro för stigmatisering och särbehandling i kontakt med sjukvård utanför specialistmottagningarna. För att bemöta detta lanseras i höst en stor nationell informationskampanj såväl mot hälso- och sjukvården som mot allmänheten. Kampanjen utgår från folkhälsomyndigheten men har även lokal förankring i landstingen.

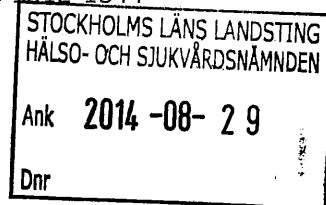
Kompetensförstärkning och fortbildning när det gäller området äldre med hiv, för personal både inom hälso- och sjukvården och äldreomsorgen, är angeläget. Detta för att omhändertagandet av de äldre med hiv ska utgå från de specifika individuella behoven som var och en har utifrån egen situation och önskemål.

Specialistmottagningars (Venhälsan och Infektionskliniken vid Karolinska universitetssjukhuset) erfarenhet är viktiga för kompetensförstärkning och fortbildning inom primärvården och kan organiseras inom ramen för de vidareutbildningsinsatser som görs av bland annat av Stockholms läkemedelskommitté och exempelvis Akademiskt primärvårdscentrum samt i direktkontakt kring enskilda patienter.

Ideella föreningar, som exempelvis Noaks Ark och Positiva gruppen, kan även göra stora insatser i samarbete med vårdgivare kring frågan samt delta i att sprida information och kunskap till personal både inom landstingsfinansierad och kommunfinansierad vård och omsorg.

Henrik Almkvist
Tillförordnad hälso- och sjukvårdsdirektör

Annika Jerhamre
Tillförordnad avdelningschef

Landstingsdirektören
Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Ärende:

Motion 2013:31 av Håkan Jörnehed (V) om en strategi för äldre patienter med hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar

---

Yttrande från landstingsdirektören senast: **2014-10-20**

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2014-10-16**

Handläggare: **David Winks**

Yttranden skickas till landstingsstyrelsens förvaltnings registrator:

dels elektroniskt via e-post (helst i originalformat, inte skannat)

dels på papper i ett original och en kopia

Adress:

Landstingsstyrelsens förvaltning
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

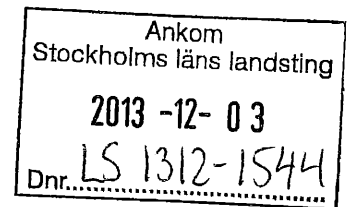
Internadress:

Landstingsstyrelsens förvaltning, Registraturen, Landstingshuset

E-post: registrator.lsf@sll.se

Stockholms läns landsting
2013-12-03

2013:31
Rotel VII

Motion av Håkan Jörnehed (V) om en strategi för äldre patienter med hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar

Hiv är en kronisk sjukdom men tack vare fungerande bromsmediciner kan många numera få ett långt liv. Men att vara hivbärare är tyvärr fortfarande stigmatiserande, även inom sjukvården. Alltför många vittnar om att primärvården inte fungerar på ett önskvärt sätt, varken i bemötande eller kunskapsmässigt, gentemot patienter som bär på hiv. De vill inte gå till primärvården då de känner sig utsatta och rädda för att inte få en lämplig behandling. I dag tar hivklinikerna emot äldre patienter som kommer för besvär som primärvården borde kunna bemöta. Situationen är ohållbar i längden då klinikernas patientantal ökar samtidigt som det blir allt fler äldre som bär på hiv. Venhälsan har ensamt över 500 patienter som är över 50 år.

Det ställs allt högre krav på vården av hivpatienter som har med det normala åldrandets sjukdomar att göra. Vem ska till exempel ta hand om den äldre personens höga blodtryck, ordinera Waran eller behandla den dementa patienten?

Vi menar att landstinget bör utarbeta en strategi för var inom sjukvårdssystemet dessa äldre hivbärare ska tas om hand för att få den bästa vården. Det finns flera tänkbara alternativ, till exempel kan hivklinikerna anställa, eller ha ett nära samarbete med, allmänläkare. En annan möjlighet är att hivklinikerna samarbetar med några utvalda vårdcentraler som höjer sin kompetens när det gäller äldre och hiv. Hur det rent konkret ska gå till bör utredas i ett nära samarbete med professionen och med lämpliga intresseorganisationer. Detta är inte minst viktigt då hivbärare inte är en homogen grupp utan skiljer sig åt vad gäller kön, bakgrund, livssituation etc. Det de har gemensamt är att de är äldre och bär på kroniskt hiv.

Mot bakgrund av detta föreslås landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsförvaltningen att utarbeta en strategi för hur vården ska möta äldre patienter som bär på hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar.

Håkan Jörnehed (V)